

Maskiner og Mennesker: Kvinderetsforkæmper

Skoletjenesten, Arbejdermuseet

Vigtige kvinde- og familiepolitiske tiltag og love 1683-1999

1683:

Danske Lov vedtages. Det indebærer blandt andet, at ægtemandens revselsesret over sin hustru ophæves

1857:

Myndigheds-, nærings- og arveloven vedtages. Det betyder blandt andet, at ugifte kvinder får samme ret til næringsbrev som mænd, at ugifte kvinder kan arve på lige fod med mandlige slægtninge, og at ugifte kvinder bliver myndige, når de fylder 25 år

1866:

Lov fastslår, at kvinder, der får foretaget abort, kan straffes med forbedringshusarbejde i op til 8 år. Homoseksuelle mænd kan straffes med forbedringshusarbejde for "omgængelse imod naturen" i op til 6 år. Homoseksuelle kvinder blev anset som uterlige, men deres opførsel blev ikke opfattet som "omgang imod naturen" og var derfor ikke strafbar

1871:

Det første kejsersnit foretages på en levende kvinde. Forhen var kejsersnit kun et indgreb, man foretog efter at den gravide var død, men hvor barnet stadig levede

1880:

Lov giver gifte kvinder fuld rådighed over egen løn

1888:

Lov bestemmer at ugifte fædre skal yde bidrag til deres børn. Ugifte mødre kan nu forlange økonomisk støtte fra faderen

1892:

Sygekassemedlemmer kan opnå økonomisk hjælp ved barsel

1899:

Ny lov gør gifte kvinder myndige. Samtidigt indskrænkes mandens rådighed over fælleseje. Det vil

sige, at formueforholdet mellem ægtefæller ændres

1901:

Kvinder, der arbejder i industrien, får ret til 4 ugers barselshvile med mulighed for økonomisk støtte

1903:

Kvinder får valgbarhed og stemmeret til menighedsråd.

1905:

Værgerådsloven giver kvinder ret til at sidde i lokale værgeråd

1908:

Kvinder får ret til at være vidner ved retshandlinger, og de kan fungere som forlovere.

Enker, fraskilte kvinder og ugifte kvinder får ret til at være værge for deres børn

Lov om at fattigvæsenet træder til som kautionist for faderen vedtages. Det vil sige, at moderen får udbetalt underholdsbidrag af det offentlige, som påtager sig at inddrive beløbet fra faderen

Kvinder får valgbarhed og stemmeret til kommunale råd.

1913:

De såkaldte Fabriksløve vedtages. Det betyder fire ugers tvungen barselshvile for kvinder i industrien og lignende arbejdsområder

Ubemidlede enker kan få hjælp til deres børn fra det offentlige uden at det betragtes som fattighjælp

1914:

Sygekassemedlemmer kan opnå økonomisk hjælp i op til 4 uger ved barsel

1915:

Kvinder får valgbarhed og stemmeret til Folketing og Landsting

1922:

Giftede kvinder får sideordnet forældremyndighed i ægteskabet over egne børn samt ret til at komme i betragtning som indehaver af forældremyndighed ved skilsmisse. Faderen er dog fortsat værge

1924:

Der oprettes kommunale fødeklinikker for giftede kvinder på Rigshospitalet og på Frederiksberg Kommunehospital

1925:

Ægtefæller får gensidig forsørgelsespligt

1926:

Det forbydes at reklamere for prævention, som herefter omtales som "hygiejniske artikler"

1930:

Abortloven fra 1866 fastholdes, men strafferammen indskrænkes til 2 år og kan helt bortfalde under formildende omstændigheder

1932:

Der nedsættes efter opfordring fra retslægerådet til Justitsministeriet en svangerskabskommission, der skal behandle abortspørgsmålet

1933:

Socialreform indføres så alle kvinder, der er medlemmer af en sygekasse, får fri jordemoderhjælp, lægehjælp og dagpenge i 14 dage

Homoseksuelle forhold mellem voksne mænd afkriminaliseres

1936:

Kommissionen fra 1932 afgiver betænkning om, at abort i visse tilfælde skal være mulig. Abort skal kunne bevilges ved medicinsk, etnisk, eugenisk og/eller social indikation

1937:

1. svangerskabslov vedtages (træder først i kraft 1939)

Abort bliver legaliseret på medicinsk, etnisk og eugenisk indikation, samt i tilfælde af voldtægt. Den sociale indikation kommer ikke med i loven

Børn født udenfor ægteskab får samme retsstilling som børn i ægteskab

Det bliver lovligt at reklamere for præventionsmidler, hvis det foregår på en måde, der ikke kan vække anstød

1939:

Mødrehjælpsloven vedtages. Efter denne lov skal der oprettes mødrehjælps-institutioner over hele landet, som skal hjælpe gravide kvinder, gifte som ugifte og yde dem personlig, social og juridisk hjælp. Institutionerne skal også hjælpe mødre med små børn

Loven giver ligeledes ret til barselshvile 8 uger før og 8 uger efter fødslen og pligt til 4 ugers arbejdsophør med dagpenge efter fødslen

1943:

Dom for at kvinder ikke kan afskediges fra offentlige stillinger på grund af giftermål

1945:

Svangerskabshygiejneloven vedtages. Loven indbefatter helbredsundersøgelser af gravide samt præventionsvejledning. Kvinder får ret til 3 lægebesøg og 7 jordemoderbesøg

1947:

Det indføres ved lov at kvinder og mænd skal have samme beløb i folkepension

1949:

Der indføres gratis midlertidig husmoderafløsning ved sygdom og fødsel

1955:

1. revision af svangerskabshygiejneloven fra 1945. Den reviderede lov giver alle kvinder, der har født eller aborteret, ret til gratis vejledning i prævention

1956:

Svangerskabsloven fra 1937 revideres, hvilket betyder en ændring i abortlovgivningen, således at der nu også gives mulighed for abort ved social indikation

1957:

Forældre ligestilles som værger for deres børn

1960:

Der indføres 14 ugers barselshvile for dagpengeforsikrede og 2 uger for selvstændige erhvervsdrivende, der er dagpengeforsikrede

1961:

Kvinder kan efter ansøgning beholde deres eget efternavn, når de bliver gift

1966:

Svangerskabshygiejneloven fra 1945 revideres vedrørende adgang til prævention, ligesom det bestemmes, at det er kvindens egen læge, der skal foretage første undersøgelse efter fødsel eller abort.

1967:

P-pillen frigives, ligesom salg af og reklame for præventionsmidler bliver fuldt lovligt

Børnetilskud anvises til moderen og ikke til faderen

1970:

3. svangerskabslov gennemføres (2. revidering af lov fra 1945), hvilket betyder, at der indføres fri abort for kvinder over 38 år, før udløbet af 12. svangerskabsuge og for kvinder, der har fire hjemmeboende børn, der endnu ikke er fyldt 18 år.

1973:

4. svangerskabslov. Svangerskabsloven revideres for 3. gang, således at der nu er fri abort. Dette er den gældende svangerskabslov

1980:

Der indføres 18 ugers barselsorlov, 4 uger før fødslen og 14 uger efter

1981:

Begge ægtefæller kan vælge den andens efternavn

1982:

Kvinden beholder automatisk sit navn ved giftermål. Et barn får moderens efternavn, hvis det ikke er navngivet ½ år efter fødslen, og hvis gifte forældre har forskellige efternavne

1984:

Mænd får adgang til at holde barselsorlov. Loven giver fædre ret til at holde 2 ugers fædreorlov umiddelbart efter fødslen samt ret til at tage orlov i op til 10 uger fra barnets 15. til 24. uge i stedet for moderen.

1985:

Barselsorloven udvides til i alt 28 uger, 4 uger før fødslen og 24 uger efter.

Lov om fælles forældremyndighed vedtages

1986:

Der indføres arvemæssig ligestilling mellem ægtefæller og samboende af samme køn

1987:

Antidiskriminationsloven udvides så den nu også gælder homoseksuelle

1989:

Fædreorloven ændres, så fædre nu, efter aftale med arbejdsgiveren, selv kan tilrettelægge tidspunktet for de 2 ugers fædreorlov, bare det sker inden for de første 14 uger efter barnets fødsel.

Lov om registreret partnerskab vedtages. Loven giver ikke mulighed for kirkelig vielse eller

adoption.

1994:

Loven om uddannelsesorlov, sabbatorlov og børnepasningsorlov vedtages. Forældre med børn i alderen 0-8 år kan få orlov i minimum 13 uger og højst 52 uger. Orlovsydelsen udgør 70% af dagpengeydelsen for fuldtidsforsikrede.

1997:

Lov om ændring af fædreorloven vedtages. Fædre får nu mulighed for at tage 2 ugers ekstra orlov fra den 24.-26. uge.

Orlovsydelsen til børnepasning nedsættes til at udgøre 60% af dagpengeydelsen for fuldtidsforsikrede

1999:

Ændringer i funktionærloven giver gravide ret til fuld løn under sygdom

Homoseksuelle par får ret til at adoptere stedbørn.

Kilde: Kvinders rettigheder, tema på menneskeret.dk. Sitet drives af Institut for menneskerettigheder - www.menneskeret.dk/tema/kvindersrettigheder/tiltagoglove/

Denne temaside er ikke længere publiceret på menneskeret.dk, men kan findes med Internet Archive WayBackMachine:

<http://web.archive.org/web/20070210124309/www.menneskeret.dk/tema/kvindersrettigheder/tiltagoglove/>